

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄԱՐՄԱՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մարմարաշեն համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Մարմարաշեն, (0236) 6-46-25, hakobyan.edik@yandex.com

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

16 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 01-Ա

ՄԱՐՄԱՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ 16.01.2017թ. ԹԻՎ 01 ՆԻՍՏԻ ՕՐԱԿԱՐԳԸ
ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 12-րդ հոդվածի պահանջներով .

ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է

Հաստատել Մարմարաշեն համայնքի ավագանու թիվ 01 նիստի օրակարգը

1. ՄԱՐՄԱՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2017 Թ. ՖԻՆԱՆՍԻՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
2. ՄԱՐՄԱՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ

Կողմ -8

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ ԿԱՐԵՆ
2. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԱՐՄԵՆ
3. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԿԱՐԵՆ
4. ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ ԳԱՌՆԻԿ
5. ՍԱՖԱՐՅԱՆ ՈՌԻԲԿ
6. ՍԵՐՈԲՅԱՆ ԼԻՊԱՐԻՏ
7. ՕՀԱՆՅԱՆ ԱՐՏԱԿ
8. ՕՀԱՆՅԱՆ ՆԱՐԵԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

ԷԴՎԱՐԴ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄԱՐՄԱՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մարմարաշեն համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Մարմարաշեն, (0236) 6-46-25, hakobyan.edik@yandex.com

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

16 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 02-Ն

ՄԱՐՄԱՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2017 Թ. ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի
16-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջներով.

ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է

1. Հաստատել Մարմարաշեն համայնքի 2017թ. ֆոնդային բյուջեն, եկամուտների և ծախսերի գծով՝ 3908433,2 դրամ
2. Հաստատել համայնքի 2017թ. ֆոնդային բյուջեի եկամուտները ըստ առանձին եկամտատեսակների և հատկացումների հետևյալ չափերով՝
ա/Վարչական բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդից մուտք ֆոնդային բյուջե-1870228 հազ. դրամ:
բ/ֆոնդային բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդ, որն ուղղվում է ծախսերի ծածկմանը-2038205,2 հազ. դրամ
3. Հաստատել համայնքի ֆոնդային բյուջեից հատկացումների հաշվին ֆինանսավորվող ծախսատեսակներն ըստ գործառնական դասակարգման, հետևյալ չափերով՝
ա/1-1-1-Օրենսդիր և գործադիր մարմիններ-500000 դրամ
բ/6-2-1- Համայնքային զարգացում-628.000 դրամ
գ/9-8-1-Կրթություն-1000.000 դրամ
դ/6-4-1- Փողոցների լուսավորում-1780433,2 դրամ
Ընդամենը ծախսեր-3908433,2 դրամ
4. Հաստատել համայնքի ֆոնդային բյուջեից հատկացումների հաշվին ֆինանսավորվող ծախսատեսակներն ըստ բյուջետային դասակարգման տնտեսագիտական հոդվածների հետևյալ չափերով.
Ընդամենը ծախսեր-3908433,2 դրամ
ն/թ ա/5122-Վարչական սարքավորումներ-1500000 դրամ
բ/5133-Գեոդեզիական քարտեզագրման ծախսեր-628000 դրամ
գ/5112-Շենքերի և շինությունների կառուցում-1780433,2 դրամ
5. Մահմանել, որ որոշման անբաժանելի մասն են կազմում համայնքի 2017 թ. բյուջեի նախագծով նախատեսված եկամտատեսակների և ծախսերի հիմնավորումները, այդ ցուցանիշների համեմատական վերլուծությունները:

Կողմ -8

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ ԿԱՐԵՆ

2. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԱՐՄԵՆ
3. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԿԱՐԵՆ
4. ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ ԳԱՌՆԻԿ
5. ՍԱՖԱՐՅԱՆ ՈՌԻԲԻԿ
6. ՄԵՐՈԲՅԱՆ ԼԻՊԱՐԻՏ
7. ՕՀԱՆՅԱՆ ԱՐՏԱԿ
8. ՕՀԱՆՅԱՆ ՆԱՐԵԿ

[Handwritten signatures in blue ink, corresponding to the list items above]

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱԿԱՐ

[Handwritten signature in blue ink]

ԷԴԿԱՐԴ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄԱՐՄԱՐԱԶԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մարմարաշեն համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Մարմարաշեն, (0236) 6-46-25, hakobyan.edik@yandex.com

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

16 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017 թվականի N 03-Ն

ՄԱՐՄԱՐԱԶԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի 18-րդ հոդվածի 4-րդ կոտով.

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ ԵՄ

Հաստատել Մարմարաշեն համայնքի 2017-2021 թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը
համաձայն հավելվածի:

Կողմ -8

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ ԿԱՐԵՆ
2. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԱՐՄԵՆ
3. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԿԱՐԵՆ
4. ՄՈՒՐԱՆՅԱՆ ԳԱՌԻԿ
5. ՍԱՖԱՐՅԱՆ ՌՈՒԲԵԿ
6. ՍԵՐՈԲՅԱՆ ԼԻՊԱՐԻՏ
7. ՕՇԱՆՅԱՆ ԱՐՏԱԿ
8. ՕՇԱՆՅԱՆ ՆԱՐԵԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

ԷԴՎԱՐԴ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄԱՐՄԱՐԱՇԵՆ
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ 2017 ԹՎԱԿԱՆԻ
ՀՈՒՆՎԱՐԻ 16 - Ի ԹԻՎ 03 -Ն ՈՐՈՇՄԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ

ՄԱՐՄԱՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

2017 – 2021 թթ.

ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

ՄԱՐՄԱՐԱՇԵՆ 2017 թ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....	3
1. Համայնքի իրավիճակի բնութագրում, վերլուծություն և գնահատում.....	4
2. Համայնքի տեղականի, ռազմավարության և ՀՂԾ –ի հիմնական նպատակների սահմանում.....	12
3. Համայնքի տարածքում նախատեսվող / շարունակվող/ հանրապետական և մարզային միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրերի ու միջոցառումների ներկայացում	13
4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի, գնահատում և կանխարգելում.....	14
5. Համայնքի ոլորտային ծրագրերի ցանկի կազմում և առաջնահերթությունների սահմանում, ֆինանսապես ապահովված ծրագրերի ձևակերպում և ամփոփում, լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների հայթայթման հնարավորությունների ներկայացում	18
6. Եզրափակում.....	22

ՆԵՐՄՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մարմարաշեն համայնքի 2017-2021թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀԶԶԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել, որ համաձայն 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը, ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով, և 210-րդ հոդվածի, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից:

Հաշվի առնելով այդ

պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ոչ թե քառամյա, այլ հնգամյա ծրագիր:

ՀԶԶԾ-ն մշակելիս առանձնացվել և հաշվի են առնվել մեթոդաբանական հետևյալ չափանիշները՝

- համայնքի ֆինանսական կարողությունը.
- համայնքի բնակչության թվաքանակը.
- համայնքում առկա վտանգները (ոհսկերը):

Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի բովանդակությունը պայմանավորված է համայնքապետարանի աշխատակազմի աշխատակցների աշխատանքով և առաջարկություններով, համայնքում առկա ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական և այլ) հնարավորություններով, համայնքային ծրագրերի իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների առկայությամբ, ինչպես նաև այն իրողությամբ, որ Մարմարաշեն համայնքը ունի մի շարք առաջնային խնդիրներ: Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրում հնարավորինս հաշվի են առնվել նաև համայնքի տարածքում տնտեսական գործունեության խրախուսմանն ուղղված առկա հնարավորությունները, տնտեսության տարբեր ճյուղերի զարգացման (հատկապես՝ գյուղատնտեսության, արտադրության, փոքր և միջին բիզնեսի և այլնի) հնարավորությունները, համայնքի տարածքում պատշաճ կառավարման իրականացման անհրաժեշտությունը, ինչպես նաև համայնքում աղետի բազմաբնույթ վտանգները (ոհսկերը) և դրանց կառավարման միջոցառումները:

2017-2021թթ. համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը մշակվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի նորընտիր ղեկավարի և ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի դրույթները և նպատակ հետապնդելով հետևողականորեն բարեփոխումներ իրականացնելու ճանապարհով աստիճանաբար լուծել համայնքում առկա հիմնախնդիրները և բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանները: Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը դիտարկելով որպես համայնքի ռազմավարական պլանավորման և մասնակցային կառավարման կարևորագույն միջոց, համայնքի ղեկավարին կից գործող համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով խորհրդակցական մարմինը՝ փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի գործողության մեջ դրված Հայաստանի Հանրապետության ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների, կազմակերպությունների և շահագրգիռ այլ անձանց հետ լիակատար փոխըմբռնում համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

Համայնքի զարգացման, բնակչության սոցիալ-տնտեսական առաջընթացի ապահովման, սոցիալ-մշակութային քաղաքականության ներդրման և բարեկեցության մակարդակի բարձրացման նպատակով համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը հանդիսանալու է ամենօրյա աշխատանքային փաստաթուղթ:

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՒՄ, ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

1.1 Համայնքի սոցիալ – տնտեսական իրավիճակի գնահատում
Մարմարաշեն համայնքը Արարատի մարզի խոշոր համայնքներից մեկն է հանդիսանում: Քաղաքականապես, ազգահայրենասիրական կողմից բնակչությունը շատ ակտիվ է, պատահական չէ, որ դարաբաղյան շարժման ժամանակ, երկրի անկախության պայքարի տարիներին համայնքը տվել է բազմաթիվ մասնակիցներ, ունենք 10 զոհված ազատամարտիկներ: 2016 թ.-ի ապրիլյան քառօրյա պատերազմի ժամանակ համայնքի առանձին մարտական ջոկատ հավաքագրվեց և մեկնեցին Արցախ՝ սահմանները պահպանելու համար:

1.2 Համայնքի աշխարհագրական դիրքը. պատմական ակնարկ

Մարմարաշենը գտնվում է Արարատի մարզի Մասիսի տարածաշրջանում: 1968 թ.-ից համայնքը Աղահամգլու անունից վերանվանվել է Մարմարաշեն, քանի որ համայնքում առկա է մարմարի հանք: Մարզկենտրոնից գտնվում է 17 կմ հեռավորության վրա, Երևան քաղաքից՝ 13 կմ հեռավորության վրա, գտնվում է ծովի մակարդակից 855 մ բարձրության վրա: Համայնքի մասնագիտացված ճյուղը գյուղատնտեսությունն է և անասնապահությունը: Համայնքի հիմնախնդիրների մեջ կարևորվում է ոռոգման և խմելու ջրի հիմնախնդիրը՝ ջրատարների կիսախողովակների տեղադրումը և ցանցերի վերանորոգումը :

1.3 Ժողովրդագրությունը

Համայնքի առկա բնակչության թիվը կազմում է 4044 մարդ, այդ թվում տղամարդիկ՝ 1988 և կանայք՝ 2056 :

Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմը բերված է

աղյուսակ 1-ում:

h/h	Ցուցանիշները	Ընդամենը
1	2	3
2	Առկա բնակչության թիվը, այդ թվում	4044
3	Տղամարդիկ	1988
4	Կանայք	2056
5	0-6 տարեկան	317
6	7-17 տարեկան	361
7	18-63 տարեկան	1408
8	63-ից բարձր տարեկան	456
9	Առկա տնտեսությունների թիվը	890
10	Ընտանեկան նպաստների պետական համակարգում գրանցված ընտանիքների թիվը, այդ թվում՝	83

1.4 Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ

Ժողովրդի իշխանությունը իրականացնելու և համայնքային խնդիրները լուծելու նպատակով օրենքով սահմանված կարգով ընտրվում են տեղական ինքնակառավարման մարմիններ՝ համայնքի ղեկավար և համայնքի ավագանի 5 տարի ժամկետով: Համայնքի ավագանին ներկայացուցչական մարմին է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և Տեղական ինքնակառավարման մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և այլ օրենքներով նախատեսված լիազորություններ: Համայնքի ղեկավարն պաշտոնապես ներկայացնում է համայնքը, համայնքի գործադիր մարմինն է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և Տեղական ինքնակառավարման մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված լիազորություններ: Համայնքի ղեկավարն իր լիազորություններն իրականացնում է համայնքապետարանի աշխատակազմի միջոցով: 2016թվականի սեպտեմբերի 18 – ի ՏԻՄ ընտրությունների արդյունքում ընտրվել է համայնքի ղեկավար և ավագանին՝ բաղկացած 9 անդամից : Համայնքապետարանի աշխատակազմի կառուցվածքը բերված է ստորև՝

- համայնքի ղեկավար	-	
- համայնքի ղեկավարի տեղակալ	-	1 միավոր
- աշխատակազմի քարտուղար	-	1 միավոր
- գլխավոր մասնագետ	-	1 միավոր
- առաջատար մասնագետ -	-	1 միավոր
- առաջատար մասնագետ -	-	1 միավոր
- առաջին կարգի մասնագետ -	-	1 միավոր
- երկրորդ կարգի մասնագետ -	-	1 միավոր
- գրադարանավար	-	1 միավոր
- մարզիչ	-	1 միավոր
- պարուսույց	-	1 միավոր
- օպերատոր	-	1 միավոր
- գործավար	-	1 միավոր
- էլեկտրիկ	-	1 միավոր
- պահակ	-	2 միավոր
- հավաքարար -	-	1 միավոր
- աղբատար մեքենայի վարորդ	-	1 միավոր
- բանվոր	-	1 միավոր

Ընդամենը՝

19 միավոր

1.5 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐԿՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Համայնքն ունի սեփականություն, որի իրավունքը պաշտպանված է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և օրենքով: Համայնքի սեփականություն կարող են լինել անշարժ և շարժական գույքը, դրամական միջոցները և այլն: Համայնքապետարանը գտնվում է համայնքի կենտրոնում: Շենքային պայմանները բավարար են, գույքը նորացված, համալրված է համակարգչային տեխնիկայով: Ճանապարհային ցանցը վերանորոգման կարիք ունի, անհրաժեշտ է վերանորոգել ճանապարհներ և փողոցներներ :

Ստորև ներկայացված է 01.01.2017 թ. դրությամբ Մարմարաշեն համայնքի հիմնական միջոցները / աղյուսակ 2 /

h / h	Անվանումը	Բազային արժեքը	Մնացորդային արժեքը	Մաշվածքը
1	Համայնքապետարանի շենք	14833,3	7837,2	6996,1
2	Մանկապարտեզի շենք	331000,0	281350,0	49650,0
3	Մշակույթի տուն	739,9	-	739,9
4	Տրանսպորտային միջոցներ	11172,0	4528,0	6644,0
5	Գործիքներ, արտադրա- կան տնտ.-ն գույք	1522,0	1312,0	210,0
6	Այլ հիմնական միջոցներ	90372,5	60473,2	29899,3
	Ընդամենը	448899,8	355500,4	94139,3

1.6 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Մարմարաշեն համայնքի գլխավոր հատակագծի ձեռք բերման նպատակով տարվել է որոշակի աշխատանքներ՝ պայմանագիր է կնքվել <<Գեոքարտ նախագիծ>> ՄՊԸ-ի հետ և այն գտնվում է վերջնական փուլում: 2017 թ-ին սպասվում է համայնքի գլխավոր հատակագծի ձեռք բերում: Քաղաքաշինական ծրագրային այլ փաստաթղթերից առկա է քաղաքաշինական կադաստրի վարման մատյանը, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն: Համայնքը չունի ջրահեռացման կենտրոնացված համակարգ (կոյուղի): Համայնքում կանոնավոր կերպով՝ ըստ գրաֆիկի Մարմարաշենի համայնքապետարանի կողմից իրականացվում է աղբահանություն և համաձայն կնքված պայմանագրի աղբը տեղափոխվում է Մասիս քաղաքի աղբավայր:

Համայնքի կենտրոնական և հարակից փողոցները ապահովված են ցեկեկային լուսավորությամբ: Համայնքի բնակելի կառուցապատումը կազմակերպված է անհատական բնակելի կառուցապատումով: Համայնքի խմելու ջրի մատակարարումը կենտրոնացված է և սպասարկումը կատարվում է ջրի Մասիսի ջրմուղկոյուղին՝ իրենց կողմից հաստատված գրաֆիկով:

Համայնքը մոտավորապես 80 % -ով զագաֆիկացված է:

1.7 ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

Համայնքում կա 1 բազմաբնակարան երկհարկանի բնակելի շենք, որի մեջ առկա է 8 բնակարան՝ 600 քմ, կան բնակելի առանձնատներ: Բնակֆոնդի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 68000 քմ: Համայնքում առանձնատների թիվը՝ 650 և դրանց ընդհանուր մակերեսը՝ 674000 քմ:

Համայնքի առանձնատների մեծ մասը վերանորոգման կարիք ունեն, նորաբաժան ընտանիքների համար անհրաժեշտ են նոր բնակելի տներ: Սակայն, բնակչության սոցիալական վատ պայմանների պատճառով բնակելի տների վերանորոգման աշխատանքներ կատարվում են միայն խիստ անհրաժեշտության դեպքերում:

1.8 Զբաղվածություն

Համայնքը իրականում զբաղված են գյուղատնտեսական աշխատանքներով, որը կազմում է բնակչության 70 %, շատերը մեկնում են արտագնա աշխատանքների: Աշխատանքների պակասը և սոցիալ-տնտեսական անբարենպաստ պայմանները խթանում են բնակչության արտագնա աշխատանքի մեկնելու:

1.9 Հողօգտագործում

Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 742.3 հա, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական նշանակության հողեր՝ 468.25 , բնակելի շինությունների տակ հողեր՝ 144.0 հա, արդյունաբերական, արտադրական շինությունների տակի հողեր՝ 40.06 հա, էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի տակի հողեր՝ 21.2 հա, հատուկ պահպանվող տարածքներ՝ 3.5 հա, ջրային ֆոնդի հողեր՝ 23.26 հա, 1991 թվականին հանրապետությունում իրականացված հողի սեփականաշնորհման ժամանակ համայնքի բնակավայրերում սեփականաշնորհված հողերի մեկ հողաբաժնի չափը կազմել է՝ 0,3 հա :

Ստորև բերված են համայնքի վարչական տարածքի հողերի վերաբերյալ տվյալները ըստ հողատեսքերի:

/ աղյուսակ 3 /

NN	Նպատակային նշանակություն	Հողատեսք, գործառնական նշանակություն	Կողմի NN	Ընդամենը /2+3+4+8+42/	Մեփականության սուբյեկտ											
					ՀՀ բաղադրացիների	ՀՀ իրավաբանական	հյամայնքային					պետական				Օտար պետ. նախ. հ. հ. 72
							Ընդամենը/5 +6+7/	Տրված անհատու	Տրված վարձակալ	Օգտագործման նախական	Ընդամենը/9 +10+11/	Տրված անհատույց	Տրված Օգտագործման ն			
	Ա	Բ	Գ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.1	1. Գյուղատնտեսական	Վարելահող		282,84	246,68		36,16		28,10	8,06						
1.2		Բազմ. տնկարկներ		40,1	40,1											
1.2		Այդ թվում պտղատու		30,0	30,0											
1.2		Խաղողի այգի		10,1	10,1											
1.2		Այլ բազմամյա														
1.3		Խոտհարք		0,88	0,66		0,22				0,22					
1.4		Արոտ		17,59	14,1		3,49		1,0	2,49						
1.5		Այլ հողատեսքեր		126,875	17,795		109,08			109,08						
1		Ընդամենը		468,285	319,335		148,95		29,1	119,85						
2.1	2. Բնակավայրերի	Բնակելի		143,99	143,84	0,15										
2.1		Այդ թվում տնամերձ		143,99	143,84	0,15										
2.1		Այգեգործական/ամ առ														
2.2		Հասարակական		8,825	3,32	1,4	0,725		0,11	0,615	3,38	3,38				
2.3		Խաղող														
2.4		Ընդհանուր		26,67			26,67		0,35	26,32						
2.5		Այլ հողեր		6,50	0,06		6,44		0,49	5,95						
2		Ընդամենը		185,985	147,22	1,55	33,835		0,95	32,86	3,38	3,38				
3.1		3. Արդյուն. լեռնարդ.	Արդյունաբերության		32,58	26,5	1,94	4,14		1,18	2,29					
3.2	գյուղատնտեսական			7,48	2,89	2,55	2,04									
3.3	Պահեստարանների									2,04						
3.4	Ընդերք օգտագործման															
3	4. Էներգ. տրանսպ. կա	Ընդամենը		40,06	29,39	4,49	6,18		1,18	5,00						
4.1		Էներգետիկայի														
4.2		Կապի														
4.3		Տրանսպորտի		21,19												
4.4	5. Հատուկ պահպանվող տար.	Կոմունալ		0,01							21,19		21,19			
4		Ընդամենը		21,2			0,01			0,01						
5.1		Բնապահպանական					0,01			0,01	21,19		21,19			
5.1		Այդ թվում արգելոցներ														
5.1	6. Հատուկ նշանակություն	Արգելավայրեր														
5.1		Ազգային														
5.2		Առողջարարական														
5.3		Հանգստի														
5.4		Պատմական		3,5												
5		Ընդամենը		3,5			3,5			3,5						
6	7. Անտառային	Ընդամենը					3,5			3,5						
7.1	8. Դրամական	Անտառ														
7.2		Փուտ														
7.3		Վարելահող														
7.4		Խոտհարք														
7.5		Արոտ														
7.6		Այլ հողեր														
7	Ընդամենը															
8.1	9. Դրամական	Գետեր														

8.2	9. Պահուստային	Ջրամբարներ		1,84		1,84							
8.3		Լճեր		0,38	0,38								
8.4		Ջրանցքներ											
8.5		Հիդրոտեխ. և ջրտնտ.		21,04			1,20		1,20		19,84		19,84
8		Ընդամենը		23,26	0,38	1,84	1,20		1,20		19,84		19,84
9.1		Աղբուտներ											
9.2		Ավազուտներ											
9.3		Ճահիճներ											
9.4													
9.5		Այլ անօգտագործելի											
9	ընդամենը												
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՀՈՂԵՐ /1+2+3+4+5+6+7+8+9/				742,29	496,325	7,88	193,6 75		32,43	161,22	44,41	3,38	41,03

1.10 ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում առկա գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ոռոգման համակարգը գտնվում է քայքայված վիճակում, վերանորոգման խիստ կարիք ունի, ոռոգման ջրի կորուստները շատ բարձր տոկոս են կազմում: Համայնքում շուրջ 100 հա գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքներ չեն ոռոգվում ոռոգման ջրի բացակայության պատճառով: Վերոնշյալ հանգամանքներից ելնելով համայնքում հողօգտագործումը զարգացման տենդեց չունի, մշակվում է միայն տնամերձ հողատարածքները: Համայնքի գյուղատնտեսության զարգացման համար անհրաժեշտ է ոռոգման ջրաղբյուր և ոռոգման ջրագծեր հիմնանորոգում: Համայնքում զբաղվում են նաև անասնապահությամբ: Հողատարածքները Փաստացի վերածվել են արոտատեղերի: Համայնքում կան մի քանի խոշոր անասնատերեր, որոնք զբաղվում են մանր և խոշոր եղջերավոր անասնապահությամբ:

Ստորև բերված է համայնքում առկա անասնազվխաքանակը / աղյուսակ 4 /

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնքում
1	2	3
1.	Խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը, այդ թվում՝	1041
	Կովեր	250
2.	Խոզերի գլխաքանակը	466
3.	Ոչխարների և այծերի գլխաքանակը	1670
4.	Ավանակների և ջորիների գլխաքանակը	0
5	Ձիերի գլխաքանակը	4
6.	Հավերի և այլ թռչունների գլխաքանակը	3877
7.	Նապաստակների և ճագարների գլխաքանակը	0
8.	Մեղվարնտանիքների քանակը	70

1.11 ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի վարչական տարածքում գործում են 3 խոշոր բնական քարերի վերամշակման արտադրամասեր: Համայնքում առկա են 5 ձկնաբուծական տնտեսություններ, որոնցից գործում են 2 առավել խոշոր տնտեսություններ:

1.12 ԲՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒՅՈՒՆ

Բնության և շրջակա միջավայրի պահպանությունը նորմալ կեսագործունեության ամենաանհրաժեշտ գործոնն է, որի հետևանքով էլ համայնքի առջև ծառացած կարևորագույն խնդիրներից մեկը ազգաբնակչության կենցաղային աղբի տեղափոխման և համայնքի տարածքի մաքրության հարցն է: Համայնքում մի շարք տնտեսվարող սուբյեկտների գործունեությունը հանրային սննդի կազմակերպման և արտադրական հիմնարկների գործունեության բնագավառում շատ օգտակար է, մյուս կողմից նրանց շրջակայքը ամենօրյա մաքրման, աղբի հեռացման խնդիր ունի: Բնակչության կենցաղային աղբի հեռացումը և համայնքի տարածքի աղբահանության կազմակերպումը այսօր բավարար հիմքերի վրա է, սակայն անհրաժեշտ է օր-օրի որոնել և օգտագործել նոր տեխնոլոգիաներ բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության ապահովման համար:

Համայնքի բնակիչներից շատերը դեռևս տնտեսական, հաճախ նաև շինարարական աղբը թափում են աղբի համար անթույլատրելի տարածքներում: Մանիտարական մաքրման և աղբահանության ասպարեզում անելիքները դեռևս շատ են: Տնտեսության առջև ծառացել են բազմաթիվ խնդիրներ, որոնց շուտափույթ լուծումը կօժանդակի աղբահանության աշխատանքների օպերատիվ իրականացմանը: Այդպիսի խնդիրներից են աղբահան մեքենաներ չունենալը : Աղբահանության ծավալների ավելացման դեպքում նաև առաջանում մեքենայի ձեռքբերման անհրաժեշտություն:

1.13 ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, ԶԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքով անցնող Երևան – Արտաշատ խճուղին հանրապետական նշանակության ասֆալտապատ ճանապարհ է, որը գտնվում է բարվոք վիճակում: Մարմարաշեն - Մասիս մարզային նշանակության ասֆալտապատ ճանապարհը ունի փոսային նորոգումների կարիք: Սակայն հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ հյուսիս – հարավ ճանապարհի Մարմարաշեն – Մասիս ուղեանցի կառուցումից հետո մեծանալու է երթևեկության ինտենսիվությունը, խիստ անհրաժեշտություն է առաջանում այդ ճանապարհը հիմնանորոգել:

1.14 ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքի տարածքում գործում են 11 առևտրի կետ, որոնք հիմնականում զբաղվում են սննդի որոշ տեսակների, ծխախոտի, ալկոհոլային խմիչքների և այլ ապրանքների վաճառքով: Գործում են նաև 3 ավտոպահեստամասերի խանութներ: Համայնքում 2014թ-ից գործում է <<Ֆերմեր>> գյուղ.տեխնիկայի, թունաքիմիկատների և պարատանյութերի խանութ, որտեղ վաճառվող ապրանքատեսակների հետ համատեղ տրվում է նաև խորհրդատվություն: Առկա է 2 բենզալիցքավորման կայան, որոնցից ներկայումս գործում է մեկը, 2 գազալցակայան: 5 ավտոտեխսպասարկման արհեստանոցներ, 3 ավտովազման կետեր, 2 վարսավիրանոց, հանրային սննդի մեկ կետ: Վերոնշյալ բոլոր կետերը հաշվառված է պետական հարկային մարմնում, ինչպես նաև եռամսյա կտրվածքով վճարում է համապատասխան տեղական տուրք համայնքի բյուջե՝ գործունեության թույլտվության համար:

1.15 ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում գործում է հիմնական հանրակրթական դպրոց, որտեղ սովորում են 382 աշակերտ: Համայնքից աստիճանական արտագաղթն իր բացասական ազդեցությունն է թողել նաև դպրոցի աշակերտների թվի վրա, սակայն վերջին տարիներին համայնքում ծնելիության աճը նպաստել է աշակերտների թվի աճին: Դպրոցում կան 49 աշխատողներ, որոնցից 34-ը մանկավարժ են: Ձմռանը դպրոցի շենքը ջեռուցվում է:

Համայնքում գործում է մսուր – մանկապարտեզ, որը երկհարկանի նորակառույց է, կառուցվել է 20 թ. պետական միջոցներով: Մսուր – մանկապարտեզը նախատեսված է 4 խմբի համար, հաճախում են 120 երեխա համայնքից, կան նաև հարևան համայնքներից հաճախող երեխաներ: Մսուր – մանկապարտեզում կան 22 աշխատողներ, որոնցից 4 դաստիարակ և 1 երաժշտական դաստիարակ: Մսուր – մանկապարտեզը հանդիսանում է համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություն: Գործում է ջեռուցման համակարգ, սակայն համայնքապետարանի ֆինանսական սղության պատճառով համայնքի ավագանու որոշմամբ դադարեցվում է մսուր – մանկապարտեզի աշխատանքները ձմռան ամիսներին:

1.16 ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում գործում է բուժամբուլատորիա, որը մատակարարում է նաև հարևան Արևաբույր, Զրահովիտ և Նոր Կյուրին համայնքների բնակիչներին:

Բուժամբուլատորիան ունի 10 բուժաշխատող, որոնցից 2-ը բժիշկ և 8-ը բուժքույր, 1 հաշվապահ, 1 օպերատոր, 1 հավաքարար : Բուժամբուլատորիան գտնվում է վթարային վիճակում և վերանորոգման կարիք ունի:

1.17 ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱ, ՍՊՈՐՏ

Համայնքում գործում է խաղահրապարակ, որտեղ 2015թ.-ին համայնքապետարանի ֆինանսավորմամբ տեղադրվեցին մանկական խաղային սարքավորումներ: Համայնքի դպրոցում գործում է մարզադահլիճ և մարզադաշտ, որից օգտվում են հիմնականում դպրոցի աշակերտները:

1.18 ՄՇԱԿՈՒՅԹ, ՀՈԳԵՎՈՐ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում, համայնքապետարանի հարեանությամբ գործում է <<Սուրբ Գևորգ>> եկեղեցին: Եկեղեցին կառուցվել է 2002թ.-ին :2014թ.-ի հուլիսին համայնքի ավագանու կողմից կայացվել է որոշում, ըստ որի <<Սուրբ Գևորգ>> եկեղեցին և դրան հարակից հողամասը անհատույց որպես սեփականություն հանձնվել է հայաստանյաց առաքելական սուրբ եկեղեցուն / Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին/ : Յուրաքանչյուր տարվա սեպտեմբեր ամսվա վերջին շաբաթվա կիրակի օրը նշվում է <<Սուրբ Գևորգ>> եկեղեցու տոնը: Կատարվում են ծիսակատարություններ, մատուցվում է Սուրբ պատարագ:

Համայնքում առկա է մշակույթի տուն, որը կառուցվել է 50-ական թթ.-ին և գտնվում վթարային վիճակում, որտեղ գտնվում է նաև համայնքային գրադարանը: Կարիք կա համայնքում նոր մշակույթի տան կառուցման:

1.19 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐԸ

* Համայնքը ունի բուհի բազմաթիվ շրջանավարտներ, տարբեր մասնագիտությունների, որոնք կարող են կազմակերպել համայնքում տարբեր բնակավայրերի հետ կապված աշխատանքներ

*Համայնքում մեծ աշխատուժի առկայություն

*Համայնքում

գյուղատնտեսության զարգացման համար առկա հողային բավականին մեծ ռեսուրսների առկայությունը

*Համայնքի համեմատաբար բարենպաստ կլիման

*Համայնքում առկա հիմնական դպրոցի գործելը

*Համայնքում հեռախոսակապի և հեռուստատեսության առկայությունը

*Համայնքում խմելու ջրի ներհամայնքային համակարգի շրջօրյա առկայությունը

*Կենտրոնական փողոցի լուսավորումը

*Համայնքում զազամատակարարման առկայությունը

*Համայնքում արտադրված գյուղատնտեսական մթերքը Երևան քաղաքի շուկներում սպառելու հնարավորությունը

1.20 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ

ա/ Ճանապարհների, խմելու և ոռոգման ջրերի ցանցերի անմխիթար վիճակ

բ/ Բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթություն ունեցողների գործազրկության բարձր մակարդակը,

գ/ Գյուղատնտեսական մթերքների իրացման, շուկայական ցածր գների պատճառով գյուղացու եկամուտների նվազում

դ/ Նոր մշակույթի տան կառուցում, բուժամբուլատորիայի վերանորոգում

ե/ Միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների անբարեկարգ վիճակը

զ/ Համայնքում աշխատատեղերի խիստ պակասը, գործազրկության բարձր մակարդակը

է/ Համայնքում սոցիալապես խոցելի ընտանիքների մեծ թիվը

ը/ Համայնքում տարեցտարի շարունակվող արտագաղթը՝ իր բոլոր բացասական հետևանքներով

թ/ ոռոգման ջրագծերի հիմնանորոգում

ի/ Մարմարաշեն – Մասիս ճանապարհի հիմնանորոգում:

1.21 ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՍՊԱՌՆԱՅՈՂ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

1/ Համայնքում բնակիչների հարկային պարտավորությունների կատարման ոչ բավարար վիճակը

2/ Համայնքում հողագործությամբ զբաղվելու անհեռանկարայնությունը վտանգում է գյուղատնտեսության այդ ճյուղի զարգացումը

3/ Համայնքի երիտասարդների արտագաղթը, արտերկրներ աշխատանքի մեկնելը և չվերադառնալը վտանգում է համայնքի կենսագործունեությունը:

1.22 ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ

Համայնքում վերջին տարիների ընթացքում նկատելի էր որոշակի դրական տեղաշարժ ՏԻՄ-երի և բնակչության փոխհարաբերություններում: Ներկայումս նոր ձևավորված ՏԻՄ-երի գործունեությունը դարձել է համեմատաբար ավելի թափանցիկ և հրապարակային, որը զգալիորեն նպաստում է համայնքի բնակչության իրազեկվածությանը ՏԻՄ-երի ընդունած որոշումներին և կատարած աշխատանքներին: Համայնքի բնակիչները սկսել են բավականին ակտիվորեն մասնակցել ՏԻՄ-երի կողմից կազմակերպված հանրային հանդիպումներին ու միջոցառումներին: Համայնքներում կազմակերպվում են հանրային լսումներ և քննարկումներ (մասնավորապես, համայնքի բյուջեի նախագծի, համայնքային ծրագրերի և այլնի շուրջ), տեղական և միջազգային տարբեր կազմակերպությունների կողմից անցկացվում են ուսուցման և վերապատրաստման դասընթացներ, սեմինարներ, որոնց հաճույքով մասնակցում են ինչպես համայնքի ՏԻՄ-երը և աշխատակազմի մասնագետները, այնպես էլ համայնքի որոշ ակտիվ բնակիչներ: Հիմնականում բոլոր միջոցառումները, այդ թվում նաև ավագանու նիստերը, տեղադրվում են համայնքի պաշտոնական կայքում՝ marmarashen.am -ում, որը նպաստում է ՏԻՄ-երի գործունեության նկատմամբ բնակչության վստահության ամրապնդմանը: Համայնքի ավագանու կողմից ընդունվել են տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության, համայնքի ղեկավարին կից խորհրդակցական մարմինների ձևավորման և գործունեության, համայնքում հանրային բաց լսումների և (կամ) քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգերը, որոնք մեծապես կնպաստեն բնակիչների ավելի ակտիվ մասնակցությանը տեղական ինքնակառավարմանը:

1.23 ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՄԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Համայնքում աղետների (բնածին և տեխնածին) ռիսկի կառավարման ոլորտը ներկայումս սաղմնային վիճակում է: Համայնքը ունի բնակչության տարահամման հանձնաժողովը, բնակչության տարահամման գործողությունների պլանը ընթացքի մեջ է:

Համայնքում առայժմ չի իրականացվել տեղական մակարդակում խոցելիության և կարողությունների գնահատման որևէ գործողություն, որի հիման վրա հնարավոր կլինեք պլանավորել ու իրականացնել համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի նվազեցման նպատակամետ գործողություններ ու միջոցառումներ: Այս խնդիրը կարևոր է, համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի կանխմանը:

1.24 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ

Համայնքի գործարար միջավայրը սահմանափակվում է համայնքում գործող արտադրական ՍՊԸ-ների և ԱՁ-ների, առևտրի մանր կետերի, որոնց հետ ՏԻՄ-երը պաշտպանում են լավ ու բարյացկամ հարաբերություններ: Սակայն, դրանով հանդերձ, միևնույն է, համայնքում բիզնեսի վիճակն առանձնապես բարվոք համարել չի կարելի:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Խելամոռեն օգտագործել համայնքի ֆինանսական միջոցները,
- Խթանել Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածներից որակյալ մասնագետների հոսքը համայնքի աշխատակազմ՝ հնարավորինս բարձրացնելով համայնքային ծառայողների և այլ աշխատողների աշխատավարձերի դրույթաչափերը
- Էականորեն բարձրացնել համայնքի բյուջեի սեփական եկամուտների հավաքագրման մակարդակը՝ ի հաշիվ ավելի որակյալ մասնագետների աշխատանքի, տեղեկատվական արդի համակարգերի ներդրման և արդյունավետ շահագործման
- Բարձրացնել Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ինքնուրույնության մակարդակը՝ մշակելով և իրականացնելով նպատակամետ ու արդյունքահեն համայնքային քաղաքականություններ, ռազմավարություններ և ծրագրեր
- Աստիճանաբար ընդլայնել համայնքի բնակչությանը մատուցվող համայնքային ծառայությունների շրջանակը, կիրառել յուրաքանչյուր ծառայության մատուցման մասշտաբի էֆեկտը (նվազեցնելով ծառայության միավորի վրա կատարվող ծախսերը), ըստ այդմ՝ բարձրացնել ծառայությունների մատուցման ծավալները և արդյունավետությունը, և, որպես հետևանք, բնակչությանը դրանց հասանելիության և որակի մակարդակները
- Համայնքի տարածքում նպաստել տնտեսության տարբեր ճյուղերի (հատկապես՝ գյուղատնտեսության, փոքր և միջին բիզնեսի և այլնի) զարգացմանը՝ օգտվելով համայնքում բնական պաշարների և այլ արժեքների առկայությունից
- Մեղմացնել համայնքում Տեղական Ինքնակառավարման վրա բնակիչների ազգակցական կապերի հնարավոր բացասական ազդեցությունները
- Նպաստել համայնքի ավագանու ինստիտուտի կայացմանը, որի շնորհիվ կուժեղանա համայնքի ներքին վերահսկողության համակարգը և, արդյունքում, կբարձրանա համայնքի ընդհանուր կառավարման արդյունավետությունը
- Բարձրացնել համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինների փոխհարաբերությունների և համագործակցության մակարդակը Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների հետ՝ նպաստելով համայնքի աստիճանական զարգացմանը

- Հնարավորինս արագ կայանալ և պատրաստ լինել՝ ընդունելու և իրականացնելու Տեղական ինքնակառավարման մարմիններին օրենքով ակնկալվող նոր սեփական և պատվիրակված լիազորություններ՝ համապատասխան ֆինանսական միջոցներով
- Համայնքում ստեղծել լուրջ նախադրյալներ և նպաստավոր պայմաններ ժողովրդագրական աճի, սոցիալ-տնտեսական և տեղական ժողովրդավարության զարգացման համար՝ ավելացնելով ընտանիքների եկամուտները և բարձրացնելով բնակչության ընդհանուր կենսամակարդակը, հաղթահարելով աղքատությունը և կանխելով արտագաղթը
- Համայնքի վարչական տարածքում զարկ տալ ջերմոցների ստեղծմանը՝ նպաստելով գյուղատնտեսության զարգացմանը
- Տարածաշրջանի այլ համայնքների հետ միջհամայնքային համագործակցություն ծավալելու դեպքում հնարավոր կլինի լուծել ընդհանուր աղբավայր ունենալու և շահագործելու հարցը, համայնքում պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցումը
- Միջհամայնքային տրանսպորտային հաղորդակցության, ինչպես նաև հաղորդակցության այլ միջոցների հասանելիության ապահովման միջոցով նպաստել ՏԻՄ-երի գործունեության արդյունավետության, համայնքային ծառայությունների մատուցման մակարդակի կտրուկ բարձրացմանը, արտաքին աշխարհի հետ նոր կապերի ու համագործակցության հաստատմանը և համայնքային տնտեսությունում լրացուցիչ ներդրումների ապահովմանը:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՌԱԶՄԱԿԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԶԾ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄ

Համայնքի տեսլականն է՝

Մարմարաշեն համայնքը դարձնել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության, մաքուր, բարեկարգ, առևտրի և սպասարկման, կրթական և մշակութային զարգացած ենթակառուցվածքներ, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող տարածք:

Համայնքի սահմանված տեսլականին հասնելու համար համայնքի ռազմավարությունն է՝

ա/ չխորացնել համայնքի զարգացմանը խոչընդոտող և ապահովել համայնքի աստիճանական ինտեգրումը և համաչափ զարգացումը,

բ/ համայնքում անասնապահության զարգացում և անասնապահական մթերքների արտադրության ծավալների աստիճանական մեծացում՝ անասնազվաքանակի տարեցտարի ավելացման և անհրաժեշտ քանակությամբ անասնակների ապահովման միջոցով,

գ/ համայնքում կաթի, մսի, բանջարեղենի հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծում և գործարկում, դ/ համայնքի տարածքի համեմատական առավելությունների բացահայտում և առևտրայնացում, այդ նպատակով պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների համագործակցության շրջանակների ընդլայնում և ջանքերի մեկտեղում,

ե/ համայնքում էկոտուրիզմի ենթակառուցվածքների ստեղծում և զարգացում՝ զբոսաշրջիկների գիշերակացի տնային պայմանների ապահովման, հասարակական սննդի, առևտրի և կենցաղսպասարկման օբյեկտների ստեղծման, համապատասխան ծառայությունների պատշաճ մակարդակով մատուցման միջոցով,

զ/ համայնքի սեփականություն համարվող ենթակառուցվածքների պահպանում, շահագործում, նորոգում և զարգացում,

է/ միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների նորոգում և բարեկարգում, ջրահեռացման և արտաքին լուսավորության համակարգերի անցկացում, ճանապարհային նշանների տեղադրում, ավտոկանգառների ժամանակակից տաղավարների կառուցում,

ը/ համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանների բարելավում՝ նրանց մատուցվող հանրային ծառայությունների տեսակների (ջրամատակարարում և ջրահեռացում, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, տրանսպորտ և կապ, նախադպրոցական և դպրոցական կրթություն, արտադպրոցական դաստիարակություն, մշակույթ, առողջապահություն և սպորտ, սոցիալական պաշտպանություն և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման, հասանելիության ու մատչելիության ապահովման և որակի անշեղ բարձրացման միջոցով,

թ/ համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինների, աշխատակազմի, համայնքային կազմակերպությունների ինստիտուցիոնալ կարողությունների աստիճանական հզորացում, տեղական ժողովրդավարության ամրապնդում, համայնքում պատշաճ կառավարման սկզբունքների հետևողական իրականացում,

ժ/ Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների ներգրավվածության բարելավում՝ բնակիչների մասնակցության ձևերի ներդրման և զարգացման միջոցով,

ի/ Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության թափանցիկության, հրապարակայնության և հաշվետվողականության մակարդակների հետևողական բարձրացում,

լ/ համայնքի ֆինանսական կառավարման համակարգում հստակ մեխանիզմների ներդրում և հետևողական կիրառում,

խ/ նոր աշխատատեղերի ստեղծում և համայնքից միգրացիայի նվազեցում, բնակչության թվաքանակի կայունացում:

Համայնքի զարգացման 2017-2021թթ. ծրագրի հիմնական նպատակներն են՝

1/ Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության ակտիվացում՝ մասնակցության նոր մեթոդների և ձևերի ներդրման և աստիճանական զարգացման միջոցով,

2/ համայնքում գյուղատնտեսության (հողագործության, անասնապահության, այգեգործության, թռչնապահության, մեղվապահության) զարգացում՝ տնամերձերի, վարելահողերի, խոտհարքների և արոտավայրերի նպատակային և արդյունավետ օգտագործման միջոցով,

3/ միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների վիճակի բարելավում և լուսավորում,

4/ համայնքի կենտրոնում հասարակական տրանսպորտի գործունեության բոլոր ավտոկանգառների ստեղծում,

5/ համայնքի դպրոցական հանրակրթության պայմանների բարելավում՝ դպրոցների շենքերի նորոգման և ջեռուցման, ներքին հարդարման, դռների, պատուհանների և սանհանգույցների փոխարինման միջոցով,

6/ համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայություններ մատուցող համայնքային հիմնական ենթակառուցվածքների (մանկապարտեզների, մշակույթի տների և ակումբների, գրադարանների, բուժկետերի) շենքերի հիմնանորոգում կամ վերակառուցում,

7/ համայնքում գործարար միջավայրի բարելավում՝ նոր աշխատատեղեր ստեղծող անհատներին և կազմակերպություններին խրախուսելու (օրինակ, տեղական հարկերի, տուրքերի և վճարների գծով արտոնություններ տրամադրելու) միջոցով:

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՆԱԽՏԵՍՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ, ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՈՒ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

2017-2021թ.թ. ընթացքում համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինները նախատեսում են լայնորեն համագործակցել պետական կառավարման մարմինների, միջազգային և տեղական կազմակերպությունների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների և այլ շահագրգիռ կողմերի հետ:

Համայնքում պետության կողմից ներդրումներ ապահովելու նպատակով, նախատեսվում է սերտ համագործակցություն Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզպետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների հետ: Որպես պետական կառավարման մարմինների հետ համայնքի համագործակցության հիմնական ուղղություններ, 2017-2021թթ.-ին նախատեսվում են հետևյալ հանրապետական և մարզային ծրագրերն ու միջոցառումները

- Համայնքում գյուղատնտեսության զարգացում՝ պարարտանյութերի, թունաքիմիկատների, սերմացուի, գյուղտեխնիկայի ձեռքբերման, գյուղացուի ձեռնտու պայմաններով (երկարաժամկետ, շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, առանց գրավի) գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման, գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման, խորհրդատվության ու աջակցության և այլ ուղղություններով:

- Վարչական շենքի մասնակի վերանորոգում:

- Համայնքի հանրակրթական դպրոցների շենքերի ընթացիկ նորոգում, ներքին հարդարում, դռների, պատուհանների և սանհանգույցների փոխարինում, ջեռուցում՝ բարելավելով դպրոցական հանրակրթության որակը:

- Համայնքում ջրամատակարարման համակարգերի հիմնանորոգում կամ մասնակի վերանորոգում և ջրամատակարարման բարելավում՝ համագործակցության ներգրավելու կազմակերպությունը::
- Նախկին տարածաշրջանային կենտրոն հետ մշտական հասարակական տրանսպորտային հաղորդակցության կազմակերպում և շահագործում՝ համագործակցության ներգրավելով մարզի մասնավոր տրանսպորտային կազմակերպություններին:
- Առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության ոլորտներում համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայությունների հասանելիության և մատուցման մակարդակի բարձրացում՝ պետական պատվերի շրջանակներում:
- Աղետների ռիսկի կառավարման ոլորտում համայնքի բնակչության լայն իրազեկում, արտակարգ իրավիճակներում համայնքի գործողությունների պլանի կազմում և իրականացում, կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

2017-2021թթ. ընթացքում Հայաստանում ընթացող վարչատարածքային բարեփոխումների և (կամ) միջհամայնքային համագործակցության շրջանակներում նախատեսվում են հետևյալ նպատակային ծրագրերը և միջոցառումները

- ՀՏԶ-ի հետ՝ «Համայնքի ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգման և սպասարկման, աղբահանության ծառայությունների ստեղծում, ներհամայնքային հասարակական տրանսպորտի համակարգի ձևավորում, դպրոցականների ու երիտասարդության շրջանում բնապահպանական և ագրոբիզնեսի կառավարման գիտելիքների տարածում» ծրագիրը:
- Հնարավոր այլ ծրագրեր ու միջոցառումներ:

2017-2021թթ. ընթացքում կշարունակվեն համայնքի և Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզում գործունեություն ծավալող միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպությունների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների սուբյեկտների, այլ կազմակերպությունների և անհատների համագործակցության շրջանակներում նախատեսվող ներդրումային, դրամաշնորհային, տեխնիկական աջակցության, բարեգործական ծրագրերը և միջոցառումները:

4. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ, ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ

Կատարելով համայնքի 2017-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումները՝ պետք է հաշվի առնել

1) Համայնքի բյուջեի մուտքերի կանխատեսման համար որպես էլակետային տվյալներ են ընդունվել 2014-15թթ. բյուջեների մուտքերի փաստացի գանձման ցուցանիշները՝ յուրաքանչյուր տարի նախատեսելով որոշակի աճ: Մուտքերի աճը նախատեսվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի հետագա զարգացման հետ կապված պատկերացումներն ու ակնկալիքները, նոր ծառայությունների մատուցման անհրաժեշտությունը և դրանց դիմաց վճարների գանձման հնարավորությունները և այլն:

2) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաների գումարները կանխատեսելու համար, որպես 2016թ. ցուցանիշ հիմք է ընդունվել նախկին տարիների էլակետային տվյալները:

Աղյուսակ 5. Համայնքի 2016թ. բյուջեի մուտքերի ցուցանիշները և 2017-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

հազար դրամ

	Մուտքերի անվանումը	2016. փաստ.	2017թ. նախատ.	2018թ. փաստ.	2019թ. նախատ.	2020թ. կանխ.	2021թ. կանխ.
1	2	3	4	5	6	7	8
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՑԻՆ ՍՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	75165,9	75249,9	76389,9	77389,9	77889,9	77889,9
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵՎԱՍՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)						
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	13800,0	14460,0	15000,0	16000,0	16500,0	16500,0
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից						
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	525,0	600,0	600,0	600,0	600,0	600,0
	Հողի հարկ	7018,0	7000,0	7500,0	8000,0	8000,0	8000,0
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից						
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	5750,0	5400,0	6000,0	6500,0	7000,0	7000,0
1.3	Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ						
	Տեղական տուրքեր	507,0	860,0	900,0	900,0	900,0	900,0
1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ						
	Պետական տուրքեր						
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ						
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ						
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների						

	համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ						
2.	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ	60192,9	60192,9	60192,9	60192,9	60192,9	60192,9
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	60192,9	60192,9	60192,9	60192,9	60192,9	60192,9
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ						
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)						
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)						
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.	ԱՅԼ ԵԳԱՄՈՒՏՆԵՐ	1173,0	1197,0	1197,0	1197,0	1197,0	1197,0
3.1	Տոկոսներ						
3.2	Շահաբաժիններ						
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ						
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	680,0	680,0	680,0	680,0	680,0	680,0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ						
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ						
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր	481,0	481,0	481,0	481,0	481,0	481,0
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում						
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար						

	պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ						
3.5	Վարչական գանձումներ						
	Տեղական վճարներ	12,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ						
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ						
3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից						
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ						
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից						
7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.9	Այլ եկամուտներ*						
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր						
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆինդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր						
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ						
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՑՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)						
1.	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր						
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր						
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						
2.	Պաշարների իրացումից մուտքեր						
3.	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր						
4.	Զարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
	Հողի իրացումից մուտքեր						
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒԴԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՄ						

	ՊԱԿԱՍՈՒՐԴԻ (ՂԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱԿՈՐՄԱՆ ԱՂԲՑՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)					
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՂԲՑՈՒՐՆԵՐ (1+2)					
1.	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ					
1.1	Արժեթղթեր					
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր					
	-հիմնական գումարի մարում					
1.2	Վարկեր					
	-վարկերի ստացում					
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում					
1.3	Փոխառվածություններ					
	-բյուջետային փոխառվածությունների ստացում					
	-ստացված փոխառվածությունների գումարի մարում					
2.	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն					
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր					
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր					
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում					
2.2	Փոխառվածություններ					
	-նախկինում տրամադրված փոխառվածությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր					
	-փոխառվածությունների տրամադրում					
2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը					
2.4	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս					
2.5	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս					
2.6	Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում					
	որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը					
	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂԲՑՈՒՐՆԵՐ					
1.	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ					
1.1	Արժեթղթեր					
	-թողարկումից և					

	տեղաբաշխումից մուտքեր					
	-հիմնական գումարի մարում					
1.2	Վարկեր					
	-վարկերի ստացում					
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում					
1.3	Փոխառվածություններ					
	-փոխառվածությունների ստացում					
	-ստացված փոխառվածությունների գումարի մարում					

Համայնքն իր ֆոնդային բյուջեում կարող է նախատեսել կապիտալ ծախսեր ու ծրագրեր՝ հիմնականում համայնքի վարչական բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդից համայնքի ֆոնդային բյուջե հատկացումների հաշվին, ինչպես նաև հողերի իրացումից մուտքերի հաշվին:

Այսպիսով, համայնքի տվյալ տարվա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի չափն ուղղակիորեն կախված կլինի նրանից, թե որքան կկազմեն ընթացիկ ծախսերի ընդհանուր գումարը համայնքի այդ տարվա վարչական բյուջեում և որքան գումար կմնա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսեր կատարելու համար:

5. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԻ ԿԱԶՄՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՋԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄ, ՖԻՆԱՆՍԱՊԵՍ ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԶԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈԹՈՒՄ, ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ելնելով համայնքի իրավիճակի վերլուծության և գնահատման արդյունքներից, համայնքում ներկայումս արձանագրված հիմնախնդիրներից, համայնքի զարգացման՝ ՏԻՄ-ի կողմից ընտրված ռազմավարությունից, առաջիկա հինգ տարիների համար սահմանված հիմնական նպատակներից, համայնքի ղեկավարին կից գործող ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից քննարկվել և որոշվել է առաջարկվող ծրագրերի ցանկը (աղյուսակ 6)՝ ներառելու համայնքի 2017-2021 թթ. ՀԶՀԾ-ում:

Աղյուսակ 6. Համայնքի 2017-2021 թթ. ՀԶՀԾ -ում ներառելու համար առաջարկվող ծրագրերի ցանկ

h/h	Ծրագրի անվանումը	Ծրագիրն առաջարկողը	Ծրագրի մոտավոր արժեքը, ֆինանսավորման աղբյուրը, հազ. դրամ
1	Գլխավոր հատակագծի ձեռք բերում	Համայնքապետ	6 մլն.
2	Փողոցների լուսավորության անցկացում	Համայնքապետ	10 մլն.
3	Նոր թաղամասերի փողոցների բարեկարգում	Համայնքապետ	5 մլն.
4	Նոր թաղամասերի գազաֆիկացում	Համայնքապետ	16 մլն.
5	Ոռոգման ցանցի վերակառուցում	Համայնքապետ	12 մլն.
6	100 հա չոռոգվող հողատարածքների ոռոգման ջրաղբյուրի կառուցում	Համայնքապետ	20 մլն.
7	Խմելու ջրի ցանցի հին ջրագծերի փոխարինում և պլաստմասե խողովակների	Համայնքապետ	8 մլն.
8	Բուժամբույսատրիայի վերակառուցում	Համայնքապետ	25 մլն.
9	Համայնքի տարածքում շրջակա միջավայրի մաքրության պահպանում	Համայնքապետ	25 մլն.

Առաջարկվող ծրագրերի առաջնահերթությունները որոշելու նպատակով, ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից սահմանվել են ծրագրերի գնահատման հետևյալ չափանիշները

- հանրության աջակցությունը,
- ուղղակի և անուղղակի շահառուների թիվ,
- հարատևություն (կենսունակություն),

- ազդեցություն սոցիալական խոցելի խմբերի վրա, աղքատության նվազեցում,
- հիմնական միջոցների (ենթակառուցվածքների) պահպանում:

Կիրառելով ծրագրերի առաջնահերթությունների որոշման մասնակցային կառավարման մեթոդը և օգտագործելով ծրագրերի գնահատման սահմանված չափանիշները՝ ՀՀԹԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով Խորհրդակցական մարմինն իր նիստում քննարկել և որոշել է վերևում առաջարկված համայնքային ոլորտային ծրագրերի առաջնահերթությունները:

Ինչպես երևում է ՀՀԹԾ-ի 4-րդ բաժնի աղյուսակ 5-ից, համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերը հնգամյա հատվածում կազմելու են հազար դրամ: Դա նշանակում է, որ համայնքի բյուջեի ֆինանսավորմամբ ՀՀԹԾ-ում հնարավոր է ներառել ծրագրեր միայն նշված գումարի սահմաններում: Համայնքի մանկապարտեզի, մշակույթի տան, ճանապարհի կապիտալ նորոգման ծախսերի համար նախատեսվում է դիմել ՀՀ Կառավարությանը կամ դոնոր կազմակերպություններին:

Աղյուսակ 7. Համայնքի 2017-2021 թթ. ֆինանսապես ապահովված ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերի ամփոփագիր

/h	Ծրագրի անվանումը	Չափի միավորը	Ծրագրի քանակական ծավալը	Ծրագրի արժեքը, հազ. դրամ	Ծրագրի կատարումն ըստ տարիների						Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները		
					2016	2017	2018	2019	2020	2021	Համայնքի բյուջե	Դոնոր կազմ.-եր	Պետ. բյուջե
1.	Գլխավոր հատակագծի ձեռք բերում	հատ	1	6000,0	-	28,0				-	+		
2	Փողոցների լուսավորության անցկացում	5 փող.	5 փող.	10000,0	-	2000,0	2000,0	2000,0	2000,0	2000,0	+		
3	Նոր աղամասերի փողոցների բարեկարգում	18 փող.	18 փող.	5000,0	-	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	+		
4	Նոր թաղամասերի գազաֆիկացում	12 փող.	12 փող.	16000,0	-	4000,0	4000,0	4000,0	4000,0	-	+	+	
5	Ոռոգման ցանցի վերակառուցում	կմ	6 կմ	12000,0	-	3000,0	3000,0	3000,0	3000,0	-	+	+	+
6	100 հա չորոգվող հողատարածքների ոռոգման ջրաղբյուրի կառուցում	կմ	10 կմ	20000,0	-	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	-	+	+	+
7	Խմելու ջրի ցանցի հին ջրագծերի փոխարինում պլաստմասե խողովակների	կմ	6 կմ	8000,0	-	2000,0	2000,0	2000,0	2000,0	-	+	+	
8	Բուժամբուլատորիայի վերակառուցում	հատ	1	25000,0	-		15000,0	10000,0		-	+	+	+
9	Համայնքի տարածքում շրջակա միջավայրի մաքրույան պահպանում			25000,0	-	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	+	+	

Աղյուսակ 8. Համայնքի 2017-2021 թ.թ. բյուջեների մուտքերի և դրանց հաշվին կատարվող ընդհանուր ու ոլորտային ծրագրերի ծախսերի ցուցանիշների համեմատությունը և վերլուծությունը

h/h	Ցուցանիշի անվանումը	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	Համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերը*, այդ թվում՝	83800,0	79133,0	79389,9	79389,9	79889,9	79889,9
1.1	Վարչական բյուջեի ընդհանուր մուտքերը	76050,0	75233,0	76389,9	77389,9	77889,9	77889,9
1.2	Ֆոնդային բյուջեի ընդհանուր մուտքերը, այդ թվում՝	7750,0	3900,0	3000,0	2000,0	2000,0	2000,0
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը						
2	Համայնքի ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերի ծախսերը, այդ թվում՝	81940,0	79133,0	79389,9	79389,9	79889,9	79889,9
2.1	Ընթացիկ ծախսեր	74340,0	75233,0	76389,9	77389,9	77889,9	77889,9
2.2	Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր	7600,0	3900,0	3000,0	2000,0	2000,0	2000,0
3	Համայնքի բյուջեի պահուստային ֆոնդ, այդ թվում՝	3762,0	3762,0	3819,0	3870,0	3895,0	3895,0
3.1	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդ	3762,0	3762,0	3819,0	3870,0	3895,0	3895,0
3.2	Ֆոնդային բյուջեի պահուստային ֆոնդ						

*) Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը չի մտնում բյուջետային ընդհանուր մուտքերի մեջ

Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց փոփոխման (լրացման) մասին դրույթներ

Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերից (զլխավոր հատակագիծ, գոտիավորման նախագիծ, ընթացիկ քաղաքաշինական քարտեզ, քաղաքաշինական կադաստր, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն) կա միայն քաղաքաշինական կանոնադրությունը:

Քանի որ «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի նախագծման (մշակման) պատվիրատուն համայնքն է, ժամանակահատվածում նախատեսվում է համագործակցություն ծավալել Հայաստանում գործող նախագծային ինստիտուտների հետ՝ համայնքի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքների նախահաշիվները, համայնքի բյուջեով նախատեսելու համար:

Շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ

2017-2021 թ.թ. ընթացքում համայնքի սեփականություն համարվող հողերի, անտառային և ջրային տարածքների, ինչպես նաև բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում նախատեսվում է կազմակերպել և իրականացնել հետևյալ միջոցառումները

- լայն բացատրական աշխատանք կատարել բնակչության հետ՝ կենցաղային աղբը չթափելու դրա համար չնախատեսված վայրերում, գերծ մնալու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումից ու վնասումից,
- սահմանել վերահսկողություն համայնքի բնակավայրերի ջրամատակարարման ջրային ավազաններում՝ արգելելու անասունների մուտքն ավազաններ, կանխարգելելու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումը և վնասումը, ինչպես նաև սուր վարակիչ հիվանդությունների առաջացման և տարածման վտանգը համայնքում,
- յուրաքանչյուր տարի գարնանը համայնքում կազմակերպել «Մաքուր համայնք» կարգախոսով 2-3 շաբաթօրյակներ՝ իրականացնելու բնության և շրջակա միջավայրի մաքրության, ծառատնկման աշխատանքներ, դրանց ներգրավելու նաև երիտասարդներին և դպրոցականներին:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ

Չնայած ՀՀ գործող օրենսդրությամբ ՏԻՄ-երն այս ոլորտում առայժմ պարտադիր լիազորություններ գրեթե չունեն, այնուամենայնիվ հաշվի առնելով, որ 2016 թվականի հուլիսի 29-ին ՀՀ կառավարության կողմից հավանության է արժանացել ՀՀ 2016-2025 թվականների տարածքային զարգացման ռազմավարությունում ամրագրված մոտեցումները, ինչպես նաև այն հանգամանքը, որ համայնքի ՏԻՄ-երը շահագրգռված են համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմամբ և պատրաստակամ են ըստ ամենայնի օժանդակել այս ոլորտում ցանկացած նոր նախաձեռնության, քանի որ այն մեծապես կնպաստի համայնքում նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը, բնակչության եկամուտների ավելացմանը և վճարունակության բարձրացմանը, համայնքի բյուջետային սեփական միջոցների հավաքագրման մակարդակի բարձրացմանը և ծավալի մեծացմանը, և, այս ամենի արդյունքում՝ համայնքի ընդհանուր զարգացմանը:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված՝ 2017-2021 թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները

- ըստ ամենայնի աջակցել համայնքում գործող արտադրական ձեռնարկություններին՝ աստիճանաբար ընդլայնելու արտադրության ծավալները և ավելացնելու աշխատատեղերի քանակը,
- աջակցել համայնքում նոր արտադրություններ և աշխատատեղեր ստեղծելու նախաձեռնություն ցուցաբերող գործարարներին՝ տրամադրելով նրանց գործունեություն իրականացնելու համար համայնքային սեփականություն հանդիսացող գույքի վարձակալման, տեղական տուրքերի և վճարների գծով արտոնություններ,
- համայնքում խթանել գյուղատնտեսության, անասնապահական և թռչնապահական մթերքների (մասնավորապես՝ գյուղմթերքի, կաթի, մսի, ձվի) արտադրության, հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծումը, գործարկումը և զարգացումը,
- համայնքում կազմակերպել և աստիճանական զարգացնել տնային պայմաններում բնական հյուրերի արտադրությունը և իրացումը,
- համայնքում խթանել առևտրի և ծառայությունների փոքր ու միջին նոր կետերի բացումը, բնակչությանը և հյուրերին պատշաճ մակարդակով սպասարկումը՝ պաշտպանելով դրանց սեփականատերերի իրավունքները և շահերը,
- աստիճանաբար նորոգել և բարեկարգել միջհամայնքային ճանապարհները և փողոցները, անցկացնել արտաքին լուսավորության համակարգեր, տեղադրել ճանապարհային նշաններ՝ նպաստելու համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանը և բիզնեսի զարգացմանը,

Աղետների ռիսկի կառավարման հիմնական մոտեցումներ

Համայնքում աղետների ռիսկի կառավարմանն ուղղված՝ 2017-2021թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- համայնքի աղետների ռիսկերի կառավարման հարցերում շարունակել համագործակցությունը հանրապետական համապատասխան մարմինների հետ՝ մասնավորապես ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության հետ,
- ՀՀ կառավարության 2012 թվականի հոկտեմբերի 25-ի N 1351-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն ներկայացնել սեյսմիկ ռիսկի գնահատման աշխատանքների հայտ, որի արդյունքում պետք է կազմվի համայնքի սեյսմիկ ռիսկի գնահատման քարտեզը,
- համայնքի բնակչության իմացության, հմտությունների, գիտելիքների մակարդակի ուսումնասիրում և համայնքում առկա ռեսուրսների բացահայտում, որոնք հնարավոր է ուղղել աղետների ռիսկի նվազեցմանը նպաստող համայնքահեն միջոցառումների պլանավորմանն ու իրականացմանը,
- համայնքի խոցելիության և կարողությունների գնահատում, ներառյալ այդ գործընթացի կազմակերպման և իրականացման խմբի ձևավորումը, նախապատրաստական աշխատանքները, տվյալների հավաքագրումը և հետազոտումը՝ համապատասխան գործիքների և մեթոդների ընտրությամբ, վերլուծական աշխատանքների իրագործումը՝ յուրաքանչյուր փուլում ձեռնարկվող քայլերի և ակնկալվող արդյունքների ամրագրմամբ և ձևակերպմամբ,
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման գործողությունների և միջոցառումների պլանի կազմում և իրականացում,
- բերքի պահպանման նպատակով բնակավայրերում հակակարկտային կայաններ տեղադրելու միջոցառումների ձեռնարկում՝ ֆինանսավորման արտաքին աղբյուրներից (պետություն, միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպություններ, մասնավոր ներդրողներ) անհրաժեշտ միջոցների հայթայթում,
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված՝ 2017-2021թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները և միջոցառումները՝

- համայնքի սեփականություն համարվող կոմունալ ենթակառուցվածքների պահպանում, շահագործում, ըստ հնարավորությունների՝ նորոգում և զարգացում,
- համայնքի կոմունալ տնտեսության աշխատանքի կազմակերպում,
- վերահսկողություն համայնքի բնակչությանը պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, մասնավոր կազմակերպությունների կողմից մատուցվող կոմունալ ծառայությունների (զազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, բնակավայրի բարեկարգում և կանաչապատում և դրանց պահպանում և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման և որակի անշեղ բարձրացման նկատմամբ,

Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցությանն ուղղված միջոցառումներ

Համայնքի բնակիչների մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- համայնքի բնակչության իրազեկվածության բարձրացում՝ ՀՀ տեղական ինքնակառավարման ոլորտի օրենսդրության և համայնքի ՏԻՄ-երի գործունեության վերաբերյալ,

- համայնքի կարիքների և հիմնախնդիրների պարբերական քննարկում, վերլուծում և գնահատում՝ ֆոկլուս-խումբ քննարկումների, համայնքային հանդիպումների, ժողովների և բնակիչների հետ անմիջական շփումների և երկխոսությունների միջոցով,
- բնակիչների ներգրավում համայնքի բյուջեի և զարգացման ծրագրերի մասնակցային պլանավորման, իրականացման, մշտադիտարկման և գնահատման գործընթացներում,
- համայնքի բնակիչների շահերի պաշտպանություն և համախմբում՝ համայնքի որոշակի խնդիրների լուծման, հանրային ծառայությունների մատուցման շուրջ,
- համայնքի ՏԻՄ-ի (ղեկավար, ավագանի), աշխատակազմի, ակտիվ բնակիչների շարունակական կրթում և վերապատրաստում տեղական ինքնակառավարմանը բնակչության մասնակցության բնագավառում:

6. ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

Այսպիսով, համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը հիմք կհանդիսանա համայնքի տարեկան ծրագրերի և բյուջեների մշակման աշխատանքները կազմակերպելիս: Անցյալ տարիների փորձը ցույց տվեց, որ տեղական ինքնակառավարման մարմինների արդյունավետ աշխատանքը մեծապես կախված է բյուջետավարման գործընթացի ճիշտ կազմակերպումից:

Շատ կարևոր է եկամուտների աղբյուրներ գտնելը, ֆինանսական միջոցների արդյունավետ հավաքագրման կազմակերպումն ու նպատակային օգտագործումը:

Ելնելով համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի ռազմավարությունից և ընդհանուր նպատակներից, համայնքապետարանի աշխատակազմը մշակում է կոնկրետ ծրագրեր, որոնցով կարելի է հարց ներկայացնել հանրապետական բյուջեից ներդրումներ ստանալու համար, փնտրել ինվենստիցիաների նոր աղբյուրներ, ներգրավել բնակիչների սեփական միջոցները, տարբեր սոցիալական հիմնադրամների միջոցները:

Կազմեց համայնքի ղեկավար՝

Էդվարդ Հակոբյանը

